

Tomas Johansson och Lena Lundkvist
Avdelningen för Befolkning och Valfärd

Möte i användarrådet för befolkning, demografi och integration 28 oktober 2019

Närvarande:

Anders Ljungberg, Arbetsförmedlingen, ordförande
Ali Abdelzadeh, Delmos
Björn Andersson, Sveriges kommuner och landsting
Monir Dastserri, Arbetsmarknadsdepartementet
Ulla Moberg, Region Stockholm
Jonas Norlin, Finansdepartementet
Anders Wirhed, Justitiedepartementet
Karen Haandrikman, Stockholms universitet (ersätter Gunnar Andersson)
Bo Söderberg, Boverket (ersätter Bengt Eriksson)

Från SCB

Maj Eriksson Gothe, BV/PI
Marie Lideus, BV/BEV
Lena Lundkvist, BV/PI, sekreterare
Tomas Johansson BV/BEV, sekreterare
Karin Lundström BV/PI (punkt 6)

Frånvarande:

Nils Mårtensson, Sveriges kommuner och landsting
Osman Aytar, Mälardalens högskola
Petra Otterblad Olausson, BV/LEDN

1 Mötet öppnas

Anders Ljungberg

Ordförande öppnade mötet och hälsade alla välkomna.

Kort presentationsrunda av ledamöter och sekretariat.

Anders Ljungberg berättade kort om att Arbetsförmedlingens siffror om arbetslöshetens utveckling var mindre dystra än enligt SCB:s Arbetskraftsundersökning (AKU). Det har nu visat sig att SCB har haft problem med AKU vilket är olyckligt då den är en viktig källa för Arbetsförmedlingens prognoser. Mer om detta under punkt 4.

Anders påminde också om vikten av att svara på SCB:s undersökningar. Dessa är viktiga och kommer till användning.

2 Godkännande av dagordning

Inga synpunkter.

3 Mötesanteckningar från föregående möte

Ordförande undrade ifall SCB har tagit hänsyn till ledamöternas förslag under punkt 9, "Om SCB skriver en artikel inom området befolkning, demografi och integration, vad vill du att den handlar om?".

Lena Lundkvist berättade att några av förslagen finns bland förslagen till nästa års integrationsrapport.

4 SCB-Frågor

Maj Eriksson Gothe, Prognosinstitutet SCB

SCB har en ny vision och en ny strategi

SCB har antagit en ny vision i april 2019 som ett led i arbetet med SCB:s strategi. Visionen är följande: Vi ger samhället användbar statistik att lita på.

Vad betyder visionen?

Vi = SCB tillsammans med andra statistikansvariga myndigheter (SAM)

Ger = Visar att vi är generösa, ligger en proaktivitet i ordet – vi väntar inte, vi har koll på vad som behövs, "förser"

Samhället = Ett paraply som omfattar alla vi vill vända oss till, medborgare och förädlare inkluderas.

Användbar = Tillgängligt, utgår ifrån olika målgruppers behov, analyserande texter, tillräckligt god kvalitet, relevant och aktuell, täcker de behov som finns, förutsätter en bra dialog med användarna – vi måste förstå vad de behöver och hur de använder statistiken

Statistik = Avser inte bara statistik utan även t.ex. mikrodatabaser

Att lita på = Kvalitetsstämpel, allt som följer med begreppet officiell statistik (dokumenterad, transparens)

Strategiarbetet har haft som utgångspunkt att SCB är till för medborgarna. För att nå medborgarna har nio olika förädlarroller identifieras.

SCB har träffat fokusgrupper bestående av: beslutsfattare, SAM och andra myndigheter, media, skola (rektorer), utredare/analytiker och politiker.

De har gett oss input till hur SCB kan utvecklas inom våra olika roller.

Strategin har övergripande mål som handlar om fem områden, där *Användbar statistik och data* stöds av övriga delar (*Smart datafångst, Medarbetarna utvecklar verksamheten och sig själva, Innovativ, effektiv och säker statistikproduktion samt Vi gör det tillsammans*).

Ett område i strategin handlar om att *Vi gör det tillsammans*. Det handlar både om samarbete externt och internt.

Parallellt med strategiarbetet på SCB har vi också tagit fram en målbild för den officiella statistiken som helhet tillsammans med övriga SAM.

Översyn av statistikområden

Sammanfattning från Rapporten över Sveriges officiella statistik. Från avsnittet Utvärdering av den officiella statistikens kvalitet som börjar på sidan 28 i Rapporten som kan nås via SCB:s webbplats under Sveriges officiella statistik,

https://www.scb.se/contentassets/0868a642098a46b995fe3f044a5df459/sos_rapport_2018_slutlig_webb.pdf.

SCB i omvärlden!

Maj berättade att SCB har valt att inte längre vara med i Almedalen utan istället satsa på att delta vid Järvaveckan.

Maj tipsade sedan om två intressanta konferenser med tydlig SCB-koppling. Den 14 november är det [Statistikforum 2019](#) och den 6 november är konferensen om [Registerforskning 2019](#).

Kort om de uppkomna problemen med AKU

Maj berättade lite mer om de problem som SCB har upptäckt med AKU. För stunden finns ingen tidsplan för när reviderade siffror kan publiceras, men SCB har noterat att det har varit skillnader i resultatet mellan det som SCB har samlat in och det som den externa leverantören har samlat in. SCB vill inte spekulera i orsaken till skillnaderna, men problemen förefaller främst finnas i materialet från den externa leverantören. Med tanke på att 50 procent av insamlingen sköts av den externa leverantören så är felet inte obetydligt. Se även detta [pressmeddelande](#).

Synpunkter och frågor från ledamöterna

En ledamot sade att de upplever att det saknas statistik inom det bostadssociala området, exempelvis hemlöshet, trångboddhet och andra problem inom och utanför bostadsmarknaden. Han undrade var

man kan diskutera detta.

Han fick till svar att användarråden är en instans och Rådet för den officiella statistiken är en annan instans där man kan framföra dessa önskemål.

Ordföranden påpekade att det inte stod något om SCB:s ekonomi i PP-bilderna.

Han fick till svar att det inte är något som har diskuterats särskilt och att det betyder att det inte var så många förändringar SCB:s förutsättningar i budgetpropositionen.

En ledamot tog upp trångboddhet och att man borde kunna använda uppgifter i lägenhetsregistret.

Lena Lundkvist sade att det under 2018 publicerades en rapport, [Skilda världar? Det demografiskt delade Sverige](#), som berör trångboddhet men i lägenhetsregistret finns endast uppgifter om bostadsyta och inte uppgifter om antal rum. En årlig redovisning är uppgift om ”[Genomsnittlig bostadsarea per person efter region, hushållstyp, boendeform och år](#)” som finns publicerade på SCB:s webbplats i SSD. Uppgifter finns för närvarande för 2012-2018.

5 Nyheter i statistiken och registren

Tomas Johansson, Enheten för befolkning och ekonomisk välfärd

Ledamöterna fick veta att Skatteverket från och med september 2019 levererar en ny typ av lägenhetsidentiteter. Denna förändring ska inte påverka statistiken, men det har varit ett omfattande arbete bakom kulisserna.

Det har införts en ny avregistreringsorsak i folkbokföringsregistret som avser falska identiteter. Hittills har ett tiotal personnummer avregistrerats. Det kan både röra sig om medvetet fusk och misstag som har gjorts.

I STATIV 2017 ersatte [Demografiska statistikområden \(DESO\)](#) den regionala indelningen SAMS. DESO är små regionala områden som är mer enhetliga avseende befolkning och indelning än SAMS. Andra förändringar är att uppgifter om sjukfall har ändrats och uppgifter om yrke för vissa företagare numera innehåller imputerade uppgifter.

I STATIV 2018 har det gjorts vissa förändringar avseende etableringsprogram och etableringsplan. Under några år kommer det vara två datamängder som inte är identiska.

Mer information om STATIV finns att läsa [här](#).

Den 17 december 2019 publiceras tabeller med officiell integrationsstatistik. Det blir tre tabeller inom sysselsättningsområdet och två tabeller kring ohälsa. Alla tabeller är på riksnivå.

Sysselsättningsvariablerna bygger på SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik ([RAMS](#)). Tabellerna om Ohälsa bygger på data som har levererats från Försäkringskassan.

Under 2020 planerar SCB att fastställa relevanta ämnesområden och besluta om ytterligare statistik som ska publiceras. I det arbetet ska kontakter tas med relevanta användare. Planen är exempelvis att bjuda in ledamöterna från detta användarråd på en träff.

Slutligen fick ledamöterna veta att Petter Wikström som ansvarar för den [registerbaserade integrationsstatistiken](#) på SCB kommer att flytta till Stockholm för att arbeta på Skolverket. Inom kort börjar arbetet att rekrytera en ersättare.

Synpunkter från ledamöterna:

Försäkringskassan har endast uppgifter för personer som är inskrivna på Försäkringskassan. Det medför att personer som endast har ekonomiskt bistånd i många fall inte ingår där. Ledamoten tror att det kan medföra att Ohälsotabellerna inte visar den sanna bilden.

Det framkom också synpunkter på att tabellerna handlade om ohälsa. Varför inte hälsa?

En ledamot uttryckte oro att tidsserier påverkas när uppgifterna om sjukfall i STATIV har ändrats.

SCB förklarar att tre nya variabler som visar totalt antal sjukfall (*SjukFall_Antal_MiDAS*), antal startade sjukfall under året (*SjukFall_Startade_MiDAS*) samt antal avslutade sjukfall under året (*SjukFall_Avslutade_MiDAS*). Alla med sjukförmåner under året. När dessa variabler infördes ansåg Försäkringskassan att variablerna *SjukFall_Antal* och *SjukFall_Pg* skulle tas bort. Mer om de nya variablerna finns att läsa i [STATIV-dokumentationen](#).

6 Analysrapport om integration 2020

Karin Lundström, Prognosinstitutet SCB

Karin berättade kort om innehållet i tidigare publicerade rapporter samt den rapport som kommer att publiceras i år.

Hon sade att de överväger att istället för en årlig stor rapport ska publicera ett antal mindre artiklar inom integrationsområdet.

Karin avslutade med att kort lista de idéer om ämnen som finns.

Synpunkter från ledamöterna:

En ledamot sade att de vill ha en integrationsrapport då de läser dem med stort intresse. De uppskattar de analyser som rapporterna innehåller.

SCB förklarade att även de kortare artiklarna kommer att innehålla analyser.

Ordförande sade att det vore bra om det fanns grundtabeller med indikatorer som uppdateras kontinuerligt. Då kanske det inte finns ett lika stort behov av återkommande rapporter. En annan ledamot följde upp med att säga alla SCB:s förslag på rapporter är intressanta, men att det är bra om det publiceras indikatorer som man kan följa upp över tid.

Ett önskemål som framkom var ifall SCB har funderat på att skriva något om blandade giftermål och att det vore intressant att följa detta över tiden.

Karin sade att de eventuellt har berört frågan i någon demografisk rapport., exempelvis denna från 2015.

Ett önskemål var att SCB borde studera andra generationens invandrare för att se hur de skiljer sig från andra grupper vad gäller utbildning m.m.

SCB berättade att det är med i den kommande integrationsrapporten.

En ledamot ansåg att SCB bör göra mer om Grund för bosättning (GFB) och inte bara utifrån var personerna är födda.

Ali Abdelzadeh från Delmos sade att de kommer att publicera rapporter i början av 2020 som fokuserar på boende och boendemiljöer.

Rapporten bygger på ett 30-tal variabler som de har beställt från SCB. Han fortsatte sedan att berätta att de arbetar med en ungdomsrapport som publiceras om cirka en månad där de jämför villkoren mellan olika områden.

En ledamot sade att det borde vara möjligt att följa upp rapporterna flera år framöver med hjälp av indikatorer.

SCB fick frågan om vad som har gjorts om entreprenörskap för invandrare?

Hon fick till svar att Prognosinstitutet inte har gjort något särskilt om det, men att avdelningen för ekonomisk statistik kan ha gjort något inom området, exempelvis denna.

Skriftliga synpunkter som inkommit från ledamöter:

Olika länders invandrare har olika åldersstrukturer, i flera generationer, vilket påverkar sannolikheter. I Stockholms län minskar finländarna med ca 1 000/år medan 65+ ökar med ca 500/år, och nu utgör hälften, 24 000 av 49 000. Bra om det i integrationsrapporternas titlar framgår vilka geografiska indelningar som redovisas. Läget i Sverige totalt? "Boende" är en opålitlig och fantasilös variabel. Bortfallet är stort. De föreslagna rapporterna 3-6 (vilken skickades till ledamöterna tillsammans med dagordningen) är ok.

En ledamot meddelade intresse för att delta i arbetet om SCB bestämmer att arbeta vidare med framgångsfaktorer avseende integration, interkulturalitet, inkludering etc.

7 Öppna data

Marie Lideus, *Enheten för befolkning och ekonomisk välfärd*

I SCB:s nya strategi så har arbetet med öppna data stort fokus och det är en prioriterad aktivitet under nästa år.

”SCB:s öppna data är av god kvalitet, väldokumenterade, beaktar integritet och sekretess, är fritt tillgängliga, enkla att få tillgång till och att använda.”

SCB har gått igenom ett antal uppdragsprodukter för att testa ifall de är lämpliga som Öppna data. Bland annat kommer Kommunfakta och en delmängd av Regional jämställdhetsstatistik att i fortsättningen publiceras som öppna data. Under 2020 kommer även Officiell statistik på DESO-nivå att publiceras, så snart som røjandemetoder har utretts och kartverktyg har utvärderats.

Arbetet med öppna data angränsar till SCB:s uppdragsverksamhet, arbetet med tillgänglighet, möjligheter att visualisera statistik, Public use files samt samordning med andra SAM.

Kommentarer från ledamöterna:

En ledamot frågade ifall arbetet att publicera [Kommunfakta](#) sker i diskussion med kommunerna och vad denna statistik kommer att innehålla.

Han fick till svar att det troligen blir samma information som idag och att samtal förmodligen har gjorts med de kommuner som idag beställer kommunfakta.

Även [regionala befolkningsprognoser](#) ska publiceras som öppna data. En av ledamöterna undrade vilken tidshorisont dessa prognoser kommer att ha.

Svaret blev att det troligen blir till 2070, men det inte är beslutat ännu.

En ledamot undrade hur det blir med de månatliga kontrolluppgifterna. När kommer dessa att publiceras?

SCB förklarade att det har varit vissa problem med leveranserna från Skatteverket så att SCB ligger lite bakom i tidsplanen. Materialet är inte bara nytt för SCB utan även för Skatteverket som också har behövt bygga nya system, vilket bland annat gjort att leveransen har dragit ut på tiden. Målet var att en första leverans av månatliga arbetsgivar-deklarationer på individnivå skulle finnas på plats i augusti-september för användning i produktion, men det är fortfarande problem med leveranserna. Leveranserna från Skatteverket kommer att ske

månadsvis, men på sikt hoppas vi på en lösning som leder till tätare leveranser.

En ledamot sade att de är intresserade att följa nya svenska medborgare med tätare periodicitet än helår. De ser gärna att det publiceras statistik varje kvartal eller åtminstone halvårsvis. De vill kunna följa upp invandrarkohorter för att se hur många det är som har erhållit svenskt medborgarskap efter fem respektive åtta år (då kraven inte är desamma).

SCB ställde sig positiv till önskemålen och sade att de gärna tar emot inspel om vilken detaljeringsgrad statistiken ska innehålla.

En ledamot sade att statistik på karta är ett bra sätt att få överblick. Han saknar dock Statistikatlasen som tidigare har funnits på SCB:s hemsida. Sekretariatet har undersökt om den fortfarande finns tillgänglig på SCB:s hemsida, men tyvärr visade det sig att verket numera är borttaget. Vad gäller data på karta så är det ett önskemål som är framfört till SCB:s Kommunikationsavdelning.

En ledamot undrade ifall kommunfakta för tidigare år kommer att publiceras i samband med att det blir öppna data.

Han fick till svar att man har sagt att det är fråga och med nu men förhoppningsvis kan vi lämna besked vid nästa användarråd i vår.

Slutligen frågade en ledamot vad som gäller med statistik som de har köpt från SCB. Kan utomstående hävda att det är en allmän handling och därmed få statistiken gratis.

Han fick till svar att det är kundernas regelverk som styr ifall statistiken är en allmän handling.

8 Modellberäknade invandringsskäl på individnivå

Tomas Johansson, Enheten för befolkning och ekonomisk välfärd

I samband med att utländska medborgare flyttar till Sverige ansöker de flesta om uppehållstillstånd hos Migrationsverket och uppger varför de avser att bosätta sig i landet. Invandrare som är medborgare i Norden eller EU behöver däremot inte ansöka om uppehållstillstånd och för dem finns ingen uppgift om Grund för bosättning (GFB).

För att öka kunskapen om invandringen till Sverige arbetar SCB med att utveckla en modell att skatta skäl för invandring med hjälp av de avtryck invandrarna gör i olika totalregister på SCB.

SCB visade lite resultat från en preliminär beräkningsmodell. I dagsläget har SCB dock bara noterat ett tydligt användningsområde för denna statistik och det är som underlag för utvandringsantagandena i Befolkningsframskrivningen.

Kommentarer från ledamöterna:

En ledamot sade att de var intresserade då de i dagsläget behöver göra egna antaganden om invandringsskäl.

En annan ledamot sade dock att det för dem är viktigast att följa personer från tredje land och de har i regel information om Grund för bosättning. De är särskilt intresserade av anhöriginvandring.

9 Ändrad indelning i befolkningsframskrivningen

Lena Lundkvist, Prognosinstitutet SCB

Dagens länderindelning har använts sedan befolkningsframskrivningen 2008, men att den inte fungerar särskilt bra då den bland annat är svår att kommunicera samt att det är många grupper där de ingående länderna förändras över tid. Exempelvis har Syrien gått från gruppen medel HDI till låg HDI i den senaste versionen från FN.

Ledamöterna fick höra för- och nackdelar för ett antal olika indelningar, exempelvis Grund för bosättning, Världsdelar, Inrikes födda efter svensk/utländsk bakgrund och utrikes födda i två grupper samt Utrikes födda efter tid i Sverige.

Kommentarer från ledamöterna:

En ledamot ansåg att HDI inte är lämplig. Ledamoten hade med sig en holländsk rapport som beskrev deras länderindelningar i antagandet om migration.

En annan ledamot sade att GFB vore intressant, men det är inte bra att nackdelarna är fler än fördelarna.

En skriftlig synpunkt har inkommit om att man inom sjukvården/smittskyddet undrar vad HDI är, man använder eller förstår det inte alls. Det som används är geografiska indelningar och då föredrar man FN:s indelning. EU är olämplig så den är politisk, t.ex. så ingår Cypern¹ inte i Europa.

Smittskyddet har behov av geografiska indelningar för att beräkna och utföra vaccineringsgrupper för rätt målgrupper/födelseländer.

Flest positiva omdömen fick förslaget med utländsk/svensk bakgrund för sverigefödda kompletterat med personer födda i Europa och övriga världen. SCB kommer inom kort att fastställa vilken länderindelning som ska användas i kommande befolkningsframskrivningar.

¹ Även Turkiet ingår i Europa enligt SCB:s världsdelsindelning.

10 Övriga frågor

Vi beslutade att nästa användarrådsmöte går av stapeln den 11 maj på eftermiddagen.

Vi fick veta att SLL håller ett [seminarium](#) den 12 november på Stockholm City Conference Centre Folkets Hus: Barnhusgatan 12-14 om prognoser och demografi.

11 Summering

Ordförande tackade alla för visat intresse och avslutade sedan mötet.